

Koordinaation mallinnus

Zoomi – sujuvia siirtymiä edistämässä -koordinaatiorahastuksen aikana kerättyjä kokemuksia
hankeverkoston koordinaatiosta

Sisällys

Johdanto	2
1. Tuetaan kehittämistyötä	2
2. Vahvistetaan verkostoa	3
3. Kootaan kehittämistyön tuloksia yhteen.....	4
4. Väitetään kehittämistyön tuloksia ja kokemuksia.....	5

Johdanto

Zoomi - sujuvia siirtymiä edistämässä -hanke toimi valtakunnallisena ESR-koordinaatiohankkeena opetus- ja kulttuuriministeriön Osuvaa osaamista - toimenpidekokonaisuuden Sujuvat siirtymät –osiossa vuosina 2019–2022. Zoomi koordinoi sujuvat siirtymät osion hankkeita ja ylläpiti Sujuvat siirtymät –verkostoa.

Koordinaatiohankkeen tavoitteena oli tukea verkoston hankkeita kokonaisvaltaisesti. Tuki sisälsi kehittämisen ja verkostoitumisen tuen, hankeosaamisen tuen, tulosten levittämisen, mallintamisen ja juurruttamisen tuen sekä vaikuttavuuden tuen. Tähän käsikirjaan ja diaesitykseen on koottu Zoomin aikana kerättyjä kokemuksia koordinaatiosta seuraavien hankkeiden koordinoinnin käytettäväksi.

Koordinaation tehtäväkokonaisuudet on jaettu mallinnuksessa neljään kokonaisuuteen: tuetaan kehittämistyötä; vahvistetaan verkostoa; kootaan kehittämistyöntuloksia yhteen ja välitetään kehittämistuloksia ja kokemuksia. Zoomin aikana kehitettyjä koordinoinnin työkaluja voidaan hyödyntää eri tavoin eri kokonaisuuksien edistämässä. Käsikirjassa esitellään, miten työkaluja hyödynnettiin Zoomin aikana eri tehtäväkokonaisuuksien edistämässä.

1. Tuetaan kehittämistyötä

Haaste: Kehittämistyötä tehdään yksin -> kapeat ratkaisut

Hankkeiden työntekijät joutuvat usein työskentelemään yksin kehittämistyössä yleisesti ilmenevien ongelmien ratkaisemiseksi, jolloin ratkaisut jäävät kapeiksi ja kehittämistyön potentiaaliset hyödyt jäävät saavuttamatta eikä kehitetyt mallit ole selkeitä eikä helposti käyttöönotettavissa.

Menetelmä: Kohtaamisia, yhteistä dialogia sekä uusia tietoja ja taitoja kehittäjille

Mahdollistetaan kohtaamisten kautta hankkeiden työntekijöiden keskinäinen jakaminen dialogin keinoin ja tuetaan uusien kehittämistyön tietojen ja taitojen tuomista kehittäjille sekä niiden omaksumista ja jäsentämistä.

Tulos: Rohkeutta kehittämiseen ja yhteisiä toimintatapoja -> ratkaisujen kirjo monipuolistuu

Yhdessä ajattelemalla ratkaisujen kirjo monipuolistuu, löytyy yhteisiä tapoja toimia ja rohkeus kehittämiseen kasvaa, jolloin hankkeiden kehittämät mallit ovat jäsenneiltyjä, käyttöönotettavia ja toimivia.

Koordinaation yksi tehtävä on tukea koordinoitavien hankkeiden kehittämistyötä. Keskeisenä tässä oli Zoomin aikana hankkeiden työntekijöiden mahdollisuus yhteiseen keskusteluun. Hankkeiden projektipäälliköt ja muut hanketyöntekijät pohtivat usein samoja kehittämistyön haasteita. Kun hanketyöntekijät pääsevät yhdessä keskustelemaan ja ratkomaan kehittämistyön haasteita, ajattelu laajenee ja rohkeus pohtia kehittämistyötä uusista näkökulmista kasvaa. Yhteisessä keskustelussa koordinaation rooliksi jää luoda rakenteet ja alustat yhteiselle keskustelulle.

Toinen koordinaation keskeinen tekijä kehittämistyön tukemisessa Zoomissa oli tuoda kehittäjille uusia ajatuksia kehittämistyön tueksi. Hankkeiden kehittäjien yhteisen keskustelun lisäksi ajattelua kehittämistyöstä voidaan laajentaa ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla.

Lisäksi on tärkeää luoda keskustelujen pohjata dokumentoituja yhteisiä malleja ja käytäntöjä kehittämistyöhön. Zoomissa on luotu käytänteitä mallinnukseen ja juurruttamiseen. Lisäksi yhteistyössä Sakun kanssa on työstetty Kiinni strategiaan -mallia. Keskeisinä elementteinä kehittämistyön tukemisessa on Zoomissa ollut se, millainen on hyvä malli ja miten se saadaan juurtumaan oppilaitosten arkeen.

Koordinoinnin työkaluja kehittämistyö tukemiselle

Projektipääällikköpäivät: Projektipääällikköpäivät on keskeinen kehittämisen tukemisen työkalu. Projektipääällikköpäivillä on mahdollista projektipäälliköiden yhteinen keskustelu ja ulkopuoliset alustajat.

Kehittämispäivät: Mahdollistetaan yhteinen keskustelu tietyn teeman ympärillä ja tuodaan uusia näkökulmia kehittämiseen ulkopuolisilla alustajilla.

Vertais- ja asiantuntija-arviointi: Arvioinnissa hankkeet saavat sekä vertaistoimijoilta että asiantuntijaverkostolta vinkkejä ja kehittämisohjeita malliin. Zoomin arviointimalliin voi tutustua tarkemmin hyvinvoiva-amis menetelmäpankista.

Hyvinvoiva amis -menetelmäpankki: Hankkeet voivat tallentaa mallit menetelmäpankkiin. Menetelmäpankin kysymykset myös ohjaavat ja tukevat mallintamistyötä.

Selvitykset: Zoomin aikana tehtiin selvitys ”Malleista oppilaitoksen toimintamalleiksi”, jossa selvitettiin hanketoimijoiden näkemyksiä mallien juurtumista edistävästä ja haittaavista tekijöistä. Selvityksen tulosten on tarkoitus tukea hankkeiden juurruttamis- ja levittämistyötä.

2. Vahvistetaan verkostoa

Haaste: Tietämättömyyttä muiden kehittämistyöstä ja kehittäjien keskinäisen yhteyden puute -> tiedot ja taidot eivät virtaa avoimesti

Samojen teemojen parissa eri hankkeissa kehittämistyötä tekevät eivät kohtaa eikä toimijoiden välille synny luottamusta, jolloin tiedot ja kokemukset eivät virtaa avoimesti.

Menetelmä: Sitouttaminen verkostoon ja säännölliset tapaamiset

Sitoutetaan hanketyöntekijöitä yhteiseen verkostoon ja mahdollistetaan säännölliset eri muodoin toteutettavat kohtaamiset verkoston toimijoiden välillä.

Tulos: Tukea verkostolta ja luottamuksen ilmapiiri -> kehittämistyö monipuolistuu ja tehostuu

Verkostossa vallitsee luottamuksen ilmapiiri ja verkoston jäsenet saavat verkostosta tukea ja uutta sekä ajantasaista tietoa oman kehittämistyön tueksi, jolloin kehittämistyö monipuolistuu ja tehostuu.

Kehittämistyön voima on verkostoissa. Verkostoissa jaetaan tietoa ja kokemuksia sekä saadaan tietoa ja kokemuksia. Lisäksi verkostoissa toimiminen kasvattaa yhteisen keskustelun myötä lisää tietoa ja rohkeutta toimia uudella tavalla. Verkoston ylläpitäminen ja yhteisen keskustelun sekä tiedon virtaamisen varmistaminen on yksi koordinaation keskeisistä tehtävistä. Keskustelun tulee olla jatkuvaa ja sitä on hyvä mahdollistaa erilaisin muodoin. Jatkuva yhteys muihin synnyttää luottamuksen, jolloin avoin dialogi mahdollistuu paremmin.

Jotta verkostoon voidaan sitoutua, verkostoon liittymisen edellytykset ja verkoston yhteiset säännöt on tärkeä olla selkeät heti alusta saakka. Kenelle verkosto on tarkoitettu? Mitä verkostoon kuulumisen hyödyttää? Mitä verkostoon kuulumisen velvoittaa? Myös verkoston yhteinen tavoite on tärkeää saada kaikille selkeäksi.

Koordinoinnin työkaluja verkoston vahvistamiselle

Sujuvat siirtymät verkoston virtuaalitapaamiset: Yksi kanava jatkuvan keskustelun ylläpitämiseen. Matala kynnyks osallistua.

Kehittämispäivät: Kehittämispäivillä on varattu yksi osuus yhteiselle keskustelulle.

Teemakohtainen vertaistyöskentely: Mahdollistaa syvällisemmän keskustelun tietyn teeman ympärillä. Teemakohtaisia keskusteluita toivottiin Zoomin aikana lisää.

Yllä listattujen työkalujen lisäksi kaikki tapaamiset edistävät verkoston luottamuksen ilmapiirin syntyä ja näin vahvistavat verkostoa.

3. Kootaan kehittämistyön tuloksia yhteen

Haaste: Tieto ja kokemukset hajallaan -> päällekkäistä työtä ja tulosten hyödyntämättömyyttä

Hankkeissa kehitetty tieto ja kokemukset ovat hajallaan ja vaikeasti löydettävissä, jolloin hankkeet tekevät päällekkäistä työtä eikä hankkeiden tuloksia pystytä hyödyntämään optimaalisesti

Menetelmä: Koostetaan yhdessä tuloksista yhtenäinen kokonaisuus

Kerätään systemaattisesti yhdessä hankkeiden toimijoiden kanssa keskustellen tulokset talteen ja koostetaan tuloksista yhtenäinen kokonaisuus.

Tulos: Kehittämistyön tulokset koottuna yhdessä paikassa -> tieto helposti löydettävissä ja tulosten keskinäiset suhteet nähtävissä

Hankkeiden kehittämistyön tulokset ovat koottuna yhdessä paikassa, jolloin tieto on helposti löydettävissä ja tulosten keskinäiset suhteet ovat nähtävissä.

Koordinaatiolla tulee olla kokonaiskuva verkoston kehittämistyöstä. Ilman yhtenäistä kokonaiskuva kehittämistyö saattaa vaikuttaa pirstaleiselta. Koordinaatiossa on tärkeää heti alkaa rakentaa kokonaiskuva siitä, kuinka eri hankkeiden kehittämistyö nivoutuu yhteen ja millaisia laajempia kokonaisuuksia tästä muodostuu. Yhteinen tieto ja kokemukset muodostuu yhteisessä dialogissa, jolle on annettava aikaa ja tilaa. Tätä kautta myös tulee sitoutuminen yhteiseen työskentelyyn ja verkoston yhteinen tavoite kirkastuu.

Koordinaatiahankkeella on helpompi osallistua valtakunnalliseen keskusteluun, kun kehittämistyön kokonaiskuva on selvillä.

Koordinoinnin työkaluja kehittämistyön kokoamiseen yhteen

Teemakohtainen vertaistyöskentely: Yhteisessä dialogissa kehittämistyön jäsentäminen ja sanottaminen sekä kiteyttäminen.

Projektipääällikköpäivät: Osana projektipääällikköpäiviä voidaan käydä yhteistä keskustelua myös kehittämistyön sisällöistä, vaikkakin pääpaino on kehittämistyön tukemisessa.

4. Väitetään kehittämistyön tuloksia ja kokemuksia

Ongelma: Tieto ei leviä -> ei ajantasaista tietoa kehittämistyöstä tai uusista malleista

Tieto kehittämistyöstä ei leviä, jolloin kehittäjät ja loppukäyttäjät eivät tiedä ajantasaisesta kehittämistyöstä eikä uusista kehitetyistä malleista ja hyvistä käytänteistä.

Menetelmä: Säännölliset kohtaamiset ja tiedon välittäminen monipuolisesti eri keinoin

Mahdollistetaan kohtaamisten ja tiedon välittämisen eri keinojen kautta jäsenneilyn tiedon ja kokemusten leviäminen verkostossa ja verkostosta.

Tulos: Loppukäyttäjillä ajantasainen tieto kehittämistyöstä -> mallit juurtuvat osaksi arkea

Loppukäyttäjillä on ajantasainen tieto tuloksista, kokemuksista ja käynnissä olevasta kehittämistyöstä, jolloin malleja ja hyviä käytänteitä saadaan juurrutettua osaksi organisaatioiden arkea.

Tulosten levittäminen tapahtuu koko hankkeen ajan. Hankkeen aluksi herätetään kiinnostusta hankkeen tuloksista, tämän jälkeen tuloksia voidaan esitellä palautteen ja yhteisen kehittämisen näkökulmasta. Vasta tämän jälkeen alkaa valmiin mallin tai hyvän käytänteen levittäminen. Levittämisessä on tärkeää käyttää monipuolisesti eri kanavia, joita koordinaatio voi tarjota hankkeille.

Koordinoinnin työkaluja kehittämistyön välittämiseen

Verkoston virtuaalitapaamiset: Virtuaalitapaamisten aluksi voidaan pitää lyhyitä alustuksia hankkeiden tuloksista. Alustuksen jälkeen on hyvä hetki käydä kehittämistyöstä keskustelua ja löytää uusia saman teeman parissa työskenteleviä hankkeita. Zoomissa oli tapana, että uudet verkostoon liittyvät hankkeet esittelivät uuden hankkeen tavoitteita virtuaalitapaamisissa.

Kehittämispäivät: Kehittämispäivät rakennetaan tietyn verkoston toimivan teeman ympärille. Teemaan liittyvien hankkeiden tulosten esittely on yksi osa kehittämispäivän ohjelmaa.

Levittämisseminaarit: Levittämisseminareissa levitetään hankkeiden tuloksia myös hankeverkoston ulkopuolelle. Levittämisseminaarissa korostuvat pidemmällä kehittämistyössä olevat mallit.

Hyvinvoiva-amis -menetelmäpankki: Menetelmäpankkiin tallennetaan hankkeiden kehittämät mallit ja hyvät käytänteet. Kiinnostuneet voidaan ohjata lisätiedon pariin menetelmäpankkiin. Lisäksi esimerkiksi uutiskirje, teemakohtaiset mallinnukset ja koontiraportti on liitetty menetelmäpankkiin. Pankista voi löytää malleja myös hakusanoilla.

Selvitykset: Selvityksien aineistossa hyödynnetään hankkeiden malleja ja muita tuloksia. Samalla saadaan myös levitettyä hankkeiden tuloksia.

Malleja ja hyviä käytänteitä koontiraportti: Koontiraporttiin kerättiin Zoomin aikana hankkeiden kehittämiä malleja neljän eri teeman alle. Lisäksi näistä teemoista muodostettiin teemakohtaisia mallinnuksia, jotta hankkeiden kehittämiä malleja ja niiden välisiä yhteyksiä olisi mahdollisimman helppo löytää ja hahmottaa.

Uutiskirje: Hankkeet tuottivat itse lyhyitä juttuja omista tuloksistaan uutiskirjeeseen. Lisäksi uutiskirjeessä nostettiin esille jo päättyneiden hankkeiden malleja hyvinvoiva-amis -menetelmäpankista.